

Balıkesir - Sındırgı Halıları Sergisi

Şebnem Ercebeci*

Balıkesir- Sındırgı Halıcılar Derneği'nin düzenlediği halı sergisi 11.11.1996 - 24.11.1996 tarihlerinde Ankara'da Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nde gerçekleştirilmiştir. Halıların sergilenmesinin ve tanıtılmasının yanısıra satış da yapılmıştır.

Balıkesir'e bağlı Sındırgı İlçesi; ilin güneyinde, kuzeyden merkez Dursunbey ve Bigadiç, doğudan Kütahya'nın Simav, Manisa'nın Demirci, Gördes, Akhisar, batıdan Manisa'nın Kırkağaç ve Soma ilçeleriyle sınırlanmış önemli halı merkezlerinden biridir. İlçe ekonomisi tarım, hayvancılık ve ormancılığa dayanmaktadır. Tarım ürünleri ve canlı hayvan ticareti halkın en önemli geçim kaynaklarını oluşturmaktadır. Halı, kilim, heybe dokumacılığı özellikle Türk Halı Sanatı çerçevesinde özgün bir yere sahip olan Yağcıbedir halılarıyla ünlüdür.

Balıkesir-Sındırgı Halıcılar Derneği 1990 yılında faaliyete geçmiştir. Dernek Başkanı Ahmet Can ile üyeler Cemal Kocataş, Niyazi Çavdar ve Mehmet Mumcu'dan oluşan bu derneğin kuruluş amacının; halıdaki desen ve kalite özelliklerini korumak, yöre halkını bu konuda bilinçlendirmek, halı dokuyanları bir araya getirerek hem sorunlarına, hem de ticarî kaygılarına yardımcı olarak önderlik etmek, böylece Türk halıcılığına katkıda bulunabilmek olduğu vurgulanmıştır. Yurtiçinde ve yurtdışında özellikle yöreye özgü Yağcıbedir halılarının tanıtılarak, kök boya üretiminin sağlanmasını gerekliliğine dikkat çekilmektedir.

Yağcıbedir Halıları, tabiatla içiçe yaşayan Yörüklerin yerleşik hayata geçtikten sonra yarattıkları, doğaya özgü motifleri içeren, günümüzde de toplumumuzun duygu ve düşünce zenginliğini, yaşantı biçimlerini gözler önüne seren örneklerdir. Göçebe yaşarken hergün bir arada olduğu unsurları yaratıcılığı ve özlemiyle ilmek ilmek halıya aktarmışlardır. Lacivert, koyu kırmızı (vişne çürüğü) ve siyah olmak üzere üç ana renge, sahip olan ve sık düğüm tekniği, kendine özgü motifleri, koyu renkleri ve kısa hıvları ile kolayca tanınabilen özgün bir halı grubu

Resim/Picture 1

Balıkesir-Sındırgı Halıları Sergisi'nden örnek.
Samples from the Balıkesir-Sındırgı exhibition.

olarak kabul edilmektedir.

Bu konuda özellikle dernek yetkilileri elden geldiğince uzmanlardan halı desenleri ve boyama konusunda yardım alındığından, yöredeki halı eksperlerinin fikir ve görüşlerine yer verildiğinden söz etmişlerdir. Antik halı olarak nitelendirdikleri örnekleri dokurken Kültür Bakanlığı'nın kataloglarına başvurduklarını belirterek, her yıl yörede elde edilen ürünleri pazarlamak ve Sındırgı ilçesinin sesini duyurabilmek için Ankara, Sakarya, Eskişehir, İstanbul ve İzmir'de sergi açtıklarını söylemişlerdir. Ayrıca halı ürünlerinin büyük tüccarlara ve halı pazarlarına toptan ihraç edildiğine de dikkat çekilmiştir.

Yapılan görüşme sırasında aldığımız bilgilere göre;

* Başbakanlık Atatürk Kültür Merkezi Uzmanı.

Exhibition of Balıkesir - Sındırgı Carpets

Şebnem Ercebeci*

The carpet exhibition organised by the Balıkesir-Sındırgı Carpet Producers Association was held at the Union of Chambers of Commerce of Turkey between November 11th and November 24th, 1996. Besides the exhibition, carpets were sold.

Sındırgı is a town of Balıkesir located in the south of this province, surrounded by Dursunbey and Bigadiç to the north; Simav of the county of Kütahya, and the towns of Demirci, Gördes and Akhisar of the county of Manisa to the east, and the towns of Kırkağaç and Soma of Manisa to the West. Sındırgı is a significant carpet centre. The economy of the town is based on agriculture, raising cattle and forestry. Agricultural products and stock breeding are the major financial resources of the population. It is known for the Yağcıbedir carpet that has a unique place within the world of Turkish carpets..

The association was established in 1990. The director of this association, Ahmet Can, and the members Cemal Kocataş, Niyazi Çavdar and Mehmet Mumcu, stated the objectives of the foundation as follows: to preserve the design and quality of the carpets, to make the people of the region aware of carpet production, to assemble the carpet producers in order to find solutions to their problems especially their financial difficulties, and ultimately to contribute to the commerce of Turkish carpets. This association is promoting the Yağcıbedir carpets throughout the country and abroad, emphasising the necessity to uphold the root dye production.

The Yağcıbedir carpets have natural motifs created by nomads living a pastoral life, after having settled down. Today, the Yağcıbedir carpets reflect the richness of our society's feelings and emotions as well as its living style. These carpets have three main colours: dark blue, dark red and black. Their unique motifs, their dark colours, their dense knot structure and their short piles make them an easily distinguishable carpet of its kind.

The Association members stated that experts were

Resim/Picture 2

Balıkesir-Sındırgı Halıları Sergisi'nden örnek.
Samples from the Balıkesir-Sındırgı exhibition.

* Specialist, Prime Ministry, Atatürk Culture Center.

halının ipliğinin eğrilmesinde hâlâ kirman olayı devam ediyor, bunun yanısıra Balıkesir ve Sındırgı'da kurulmuş olan iplik fabrikalarından da iplik elde ediliyor. İpliğin elde edilmesi, boyanması, yıkanması hepsi kendi imalâtlardır. Her evde bir halı tezgâhı ile karşılaşmak mümkündür. En fazla, Yağcıbedir, Kars, Şirvan, Antik, Milas, Yörük adı verilen örneklerin dokuması yapılıyor. Derneğe üye olanlar halılarını dokuyup getiriyor. Dernek, bu halıların pazarlamasında aracı görevi görüyor. Sındırgı'da Cumartesi günleri bir halı pazarı kuruluyor.

Dernek yetkililerinden Cemal Kocataş "El Halısı sağlık açısından çok önemlidir. Üzerinde yüründüğünde vücuttaki elektriği alıyor" derken el dokuması halıların bir başka yönüne dikkatimizi çekmektedir.

Bu sergiyi; 20.11.1996 tarihinde Devlet Bakanımız Sayın Işıl Saygın, Balıkesir Milletvekili Sayın Baki Ataç ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Sayın Sadık Tural basın mensuplarıyla beraber ziyaret etmişlerdir.

Yapılan basın toplantısı sırasında Devlet Bakanı Işıl Saygın, "Bu gün burada bir dernek çatısı altında toplanmış olan Sındırgı halılarının sergisinde bulunuyoruz. Bütün bu örnekler kültür zenginliklerimizin bir göstergesidir. Balıkesir yöremize bağlı Sındırgı ilçesi Anadolu Türk halıcılığında hem üretimi, hem de örgütlenmesi bakımından önemli bir merkezdir. İlmek ilmek hüznün, sevginin, ümidin ve hayallerin dile geldiği, kadınlarımızın el emeği, göz nuru olan halılarımız, kilimlerimiz geçmişimizden geleceğimize uzanan bir köprü gibidir. Kök boyalarıyla bizim nakışlarımızı yaşatan, ipin yıkanmasından, eğrilmesine ve dokunmasına kadar millî gelenekleri koruyan, mührümüzü taşıyan halı ve kilimlerimiz hepimizin gurur kaynağıdır" diyerek Yağcıbedir halılarının bugün yurtdışında da haklı bir üne sahip olduğunu vurgulamıştır. Sergiyi gezerken yetkililerden bilgi alan Sayın Saygın; bu halıların en kısa zamanda kataloglarının yapılmasının, broşürlerinin bastırılmasının; tanıtılması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması açısından önemli bir adım olacağını ve diğer yörelere de örnek teşkil edeceğini belirtmiştir.

Balıkesir Milletvekili Sayın Baki Ataç; konuşmasında Balıkesir-Sındırgı halılarının Türk halı sanatı içerisinde önemli bir yere sahip olduğunu vurgularken, Yağcıbedir halılarının dünya piyasasında 3. sırada yer almasının da gurur ve övünç kaynağımız olduğunu söylemiştir.

Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Sayın Sadık Tural; sergi hakkındaki görüşlerini "Türkiye'nin hem büyüdüğünü hem de küçüldüğünü bu sergi ile daha iyi anladım; bu zıt gibi görünen gerçekleşmeyle ne kastettiğimi söylersem beni kınamayınız: Türkiye gerçekten hem ortak kültürel paydasını hem de ortak ekonomik paydasını büyütüyor, Sındırgı'yı Ankara'ya, Sındırgı'yı Balıkesir'in dışındaki her yere taşıyor; tabii bu olumlu sonuç. Artık Türkiye hem haberleşme ağı hem de iletişim ağı bakımından bir ev içi kadar küçüldü. Güzel olan şu ki; sergilerle, pazarlayıcı

sistem denemeleriyle üreticiden tüketiciye ulaşan halı ve kilimlerimiz, kendi sınırlarını aşarak her yere ulaşıyor ise, sanat ve zanaat bakımından da Türkiye küçülmüştür. Ben bunun bahtiyarlığını tadıyorum, paylaşıyorum" diyerek böyle bir serginin gerçekleştirilmesinden duyduğu memnuniyeti ifade etmiştir.

67 köyüyle beraber 10.000'in üzerinde halı tezgâhına sahip olan Sındırgı ilçesinde halı dokumacılığına önem verilmesinin ve bir dernek çatısı altında hizmet edilmesinin, diğer yörelere örnek teşkil etmesini ümit ediyoruz. Balıkesir-Sındırgı Halıcular Derneği'ne çalışmalarında başarılar diliyor, halının ticaretini yoğunlaştırmak isterken özünden ve niteliğinden kayıplar vermeden, yozlaştırmadan faaliyetlerde bulunmaları yönünde halka yardımcı olmalarını ve dolayısıyla da Türk halı sanatımıza katkıda bulunmalarını temenni ediyoruz. ❁

Fotoğraflar: Azize Aktaş-Yasa

Resim/Picture 3

Devlet Bakanımız Sayın Işıl Saygın,
Sergi'den Kilim satın alırken.

State Minister Işıl Saygın while buying a kilim.

consulted concerning patterns and colouring of the carpets since the opinion of local carpet experts were taken into account. They also stated that when weaving antique carpets, as they call them, the catalogues of the Ministry of Culture were used. These members stated that several exhibitions were organised in Ankara, Sakarya, Eskişehir, İstanbul and İzmir each year to commercialise the carpets woven in the region and to promote Sındırgı. They also highlighted the fact that these carpets were exported in bulk to major carpet traders and carpet markets.

The fibres used are still processed in the traditional way and they are also provided from the fiber factories in Balıkesir and Sındırgı. Production, painting, and the washing of fibres are all performed by local people. In each house there seems to be a loom. The most woven types of carpets are Yağcıbedir, Kars, Şirvan, Antik, Milas, and Yörük. The members can sell their products through the Association. Each Saturday a carpet market is held in Sındırgı.

Cemal Kocataş, a member of the Association, makes an original observation declaring that: "Hand-made carpets are very important for our health. They take the electricity from the human body as you walk on it".

The exhibition was visited by the Turkish State Minister Işıl Saygın, the Balıkesir Member of Parliament Baki Ataç and the President of Atatürk Culture Center Sadık Tural accompanied by the press on November 20th, 1996.

In the press conference, the State Minister Işıl Saygın stated: "Today, we are visiting the Sındırgı carpet exhibition. All these samples demonstrate our cultural richness. Sındırgı, has a major place among carpet producer centres in that it has been a leader in the prosperity of Turkish Anatolian carpet production and organisational structure that this craft has achieved. These carpets, show the endeavour of our women symbolising a bridge between our past and our future." Being informed by officials during her visit, Işıl Saygın noted that catalogues should be prepared and brochures should be printed immediately concerning these carpets in order to present, preserve and make them available to coming generations and remarked that such an innovation shall become a model for other regions involved in the art of carpeting.

The Balıkesir Member of Parliament, Baki Ataç emphasised the important position of Balıkesir - Sındırgı carpets the art of Turkish carpeting and said that it is a source of pride that the Yağcıbedir carpets are at the ranked third in the world carpet market.

During his visit to the exhibition, Mr Sadık Tural, the President of the Atatürk Culture Center, announced his opinion on the subject and declared his satisfaction about such an exhibition.

In Sındırgı, together with its 67 villages, more than 10.000 looms exist, and the weaving of carpets is supported through the Association. We hope this will constitute a model for other regions. We wish the Association success in its activities which will help people of the region in preserving the culture and quality of the carpets while developing commercial opportunities, and hence contributing to the art of Turkish carpeting. ❁

Photographs by Azize Aktaş-Yasa

Resim/Picture 4

Devlet Bakanı Sayın Işıl Saygın, Balıkesir Milletvekili Sayın Baki Ataç ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Sayın Sadık Tural'ın Sergi'yi ziyaretleri.

Visit of State Minister Işıl Saygın, Balıkesir Deputy Baki Ataç and President of Atatürk Culture Center Sadık Tural.

Resim/Picture 5

Devlet Bakanı Sayın Işıl Saygın, Balıkesir Milletvekili Sayın Baki Ataç ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Sayın Sadık Tural'ın Sergi'yi ziyaretleri.

Visit of State Minister Işıl Saygın, Balıkesir Deputy Baki Ataç and President of Atatürk Culture Center Sadık Tural.

